

MAGATARTÁSTUDOMÁNYI SZIGORLAT ÁOK IV. évfolyam – AOK-K591

TÉMAKÖRÖK ÉS DEFINÍCIÓK

ORVOSI ETIKA – AOK-KU180

Erkölc, etika, bioetika

Ismertesse az etika fogalmát és mutassa be normatív és deskriptív irányzatait. Ismertesse az erkölcs és erkölcsiség fogalmait. Foglalja össze, mi vezetett a bioetika diszciplináris kialakulásához. Foglalja össze a deontológiai etikai elméletek lényegét. Foglalja össze a konzekvencialista etikai elméletek lényegét. Értelmezze a kettős hatás elvét. Értelmezze az erkölcsi arany szabály fogalmát. Ismertesse az Immanuel Kant által megfogalmazott kategorikus imperatívusz morális törvényét. Értelmezze a Hippokratészi eskü alapuló tradicionális orvosi etikai alapelveket. Értelmezze a modern biomedicinális etika alapelveit.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 27-30. o.

Ibid. 45-68.

Ibid. 76-84.

Ibid. 99-107.

Betegjogok és orvosi etikai kódexek, deklarációk

Értelmezze az 1997. évi CLIV Egészségügyi törvényben szereplő páciensekre vonatkozó betegjogokat. Milyen esetekben korlátozható egy cselekvőképes beteg az alábbi jogok tekintetében: (1) az egészségügyi intézmény elhagyásához való jog; (2) a kapcsolattartáshoz való jog; (3) az orvosi kezelés visszautasításához való jog; (4) önrendelkezéshez való jog; (5) orvosi titoktartáshoz való jog. Ismertesse a tájékozott beleegyezés (*informed consent*) elvét. Sorolja fel, milyen esetekben nem szükséges cselekvőképes betegről tájékozott beleegyezést kérni egy orvosi beavatkozás elvégzése előtt. Hogyan módosul a tájékozott beleegyezés elve a gyakorlatban cselekvőképtelen beteg ellátása esetén? Milyen információk átadására kötelezi az orvost a tájékozott beleegyezés elve? Mit jelent a „sürgős szükség” fogalma? Ismertesse a műtét kiterjesztésének szabályait. Egészségügyi dolgozó milyen esetben utasíthat el betegellátási feladatot? Milyen célt szolgál a betegjogi képviselő és kinek az érdekeit képviseli kiemelten? Foglalja össze a Hippokratészi eskü főbb rendelkezéseit. Ismertesse a Helsinki Deklaráció főbb rendelkezéseit. Ismertesse a Genfi Deklaráció főbb rendelkezéseit. Értelmezze a pszichiátriai betegek speciális betegjogait.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 575-606.

Ibid. 127-152.

Ibid. 613-615.

Ibid. 617-622.

Peres eljárások jogi és etikai vonatkozásai

Az orvosi jog (alkalmazott jog) előtérbe kerülésének okai a jelenkorban. Az egészségügyi munkát érintő, az egészségügyi dolgozókra és a páciensekre vonatkozó legfontosabb jogforrások (felsorolás). Az

egészségügyi szolgáltatással kapcsolatos perek főbb típusai. Ezek jellemző sajátosságai, elkülönítő ismérvei. Az egészségügyi szolgáltatással kapcsolatos főbb kötelek: a gondossági kötelelem és az eredménykötelelem fogalma. Az egészségügyi szolgáltatással kapcsolatos kártérítési formák: a vagyoni kártérítés és a sérelemdíj. Az egészségügyi ellátáshoz való jog jelentésköre. Mikor utasíthatja vissza az egészségügyi dolgozó (orvos) a beteg ellátását?

Orvosi etika III. év, előadás anyaga (CooSpace)

Az orvos-beteg kapcsolat etikája

Értelmezze a paternalisztikus orvos-beteg kapcsolati modell etikai vonatkozásait a Hippokratészi eskün keresztül. Értelmezze a partneri orvos-beteg kapcsolati modell etikai vonatkozásait a bioetikai alapelveken keresztül. Ismertesse a tradicionális orvosi etika alapelveit. Ismertesse modern biomedicinális etika alapelveit. Foglalja össze a *de jure* és a *de facto* cselekvőképesség lényegét. Értelmezze az autonómia fogalmát. Mutassa be a cselekvőképesség megállapításának legfontosabb alapelveit. Ismertesse a betegek felvilágosításának standardjait. Ismertesse a hozzátartozók felvilágosításának szabályait cselekvőképes/korlátozottan cselekvőképes/cselekvőképtelen beteg ellátása esetén. Ismertesse a tájékozott beleegyezés (*informed consent*) elvét. Sorolja fel, milyen esetekben nem szükséges cselekvőképes betegtől tájékozott beleegyezést kérni egy orvosi beavatkozás elvégzése előtt. Hogyan módosul a tájékozott beleegyezés elve a gyakorlatban cselekvőképtelen beteg ellátása esetén? Milyen információk átadására kötelezi az orvost a tájékozott beleegyezés elve? Értelmezze a terápiás privilégium fogalmát. Ismertesse a „kegyes hazugság” gyakorlata melletti és elleni érveket a gyógyíthatatlan és rossz kórjóslatú betegek felvilágosításával kapcsolatban.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 99-107.

Ibid. 127-152. o.

Ibid. 349-371. o.

Ibid. 613. o.

Fogamzásgátlás, abortusz

Ismertesse a főbb koncepciókat az élet kezdetének morális vonatkozásáról. Ismertesse a magzat morális státuszával kapcsolatos álláspontokat a központi idegrendszer fejlettségi fokainak függvényében. Ismertesse a konzervatív álláspontot a fogamzásgátlás és az abortusz kérdésében. Ismertesse az ún. „mérsékelt álláspontot” a fogamzásgátlás és az abortusz kérdésében. Ismertesse a liberális álláspontot a fogamzásgátlás és az abortusz kérdésében. Mit foglal magában az anya önrendelkezéshez való joga és a magzat élethez való joga? Ismertesse a potencialitás-argumentumot és az erre született kritikákat. Ismertesse az abortusz főbb indikációs formáit. Értelmezze a kettős hatás elvét az anyai indikációból elvégzett terhességmegszakítás vonatkozásában. Ismertesse a magyarországi művi terhességmegszakítás törvényi feltételeit. Soroljon fel etikailag releváns érveket a művi abortusz támogatása mellett. Soroljon fel etikailag releváns érveket a művi abortusz támogatása ellen. Ismertesse a művi meddővé tétel (sterilizáció) magyarországi törvényi feltételeit cselekvőképes, korlátozottan cselekvőképes és cselekvőképtelen páciensek esetén. Ismertesse a művi meddővé tétel hozzáférhetőségét korlátozó főbb érveket. Érveljen a művi meddővé tétel korlátozása mellett. Érveljen a művi meddővé tétel hozzáférhetőségének kiterjesztése mellett.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 293-342. o.

1997. évi CLIV Egészségügyi Törvény (http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700154.TV)

Asszisztált humán reprodukció és genetika

Ismertesse a főbb koncepciókat az élet kezdetének morális vonatkozásáról. Ismertesse az élet kezdetének morális vonatkozását a központi idegrendszer fejlettségi fokainak függvényében. Ismertesse a főbb *in vivo* és *in vitro* fertilizációs (IVF) technikákat a kivitelezés módja és az ivarsejt származása tekintetében. Ismertesse a mesterséges megtermékenyítéshez kapcsolódó világi és vallásos kritikákat. Ismertesse az

IVF során be nem ültetett pre-embriók felhasználási lehetőségeit. Kik azok a személyek, akik a magyarországi szabályozás szerint részt vehetnek meddőségi kezelésben? Ismertesse az ivarsejt-és embrióadományozás etikai problémáit és magyarországi törvényi feltételeit. Milyen esetekben van lehetősége a meddőségi kezelésben részt vevő szülőknek az utód nemének megválasztására? Foglalja össze a prenatális és preimplantációs diagnosztikai eljárásokról szóló etikai viták lényegét. Ismertesse a genetikai szűrővizsgálatokról szóló információkról való tájékoztatás és az orvosi titoktartás között húzódó etikai problémát. Foglalja össze a reprodukív célú klónozás morális vonatkozásait.

Dr. Blasszauer Béla: *Orvosi etika*. Medicina, Budapest, 1999. 207-217. o.
Orvosi etika III. év, előadás anyaga (CooSpace)

Szövet-és szervátültetés etikai kérdései

Melyek a szövet- és szervátültetés legfontosabb etikai kérdésfelvetései a ma zajló vitákban? A transzplantáció főbb ismert típusai. A „szívhalál”, az agyhalál, a klinikai halál fogalma, meghatározása – szerepe a transzplantáció történetében és gyakorlatában. Az agytörzsi halál diagnosztikája, az agytörzsi halál definíció (konceptió) kritikája. A függetlenségi elv jelentése az agyhalált megállapító bizottságok kapcsán. Az élő donáció fogalma, az élő donációval kapcsolatos jogi, etikai elvárások. A postmortalis donáció fogalma, a postmortalis donációval kapcsolatos jogi, etikai elvárások. A cadaver-transzplantációs gyakorlattal kapcsolatos beleegyezési formák: a pozitív beleegyezés és a feltételezett beleegyezés elve (ez utóbbi altípusai). A beleegyezési formákkal kapcsolatos kritikák, aggályok. A szövet- és szervtranszplantáció magyarországi szabályozása (1997. évi Egészségügyi Törvény, későbbi módosítások, élő donorok és cadaverek), különös tekintettel a kiskorú donorok jogi védelmére. A Magyar Orvosi Kamara állásfoglalása a transzplantáció kapcsán. A várólisták összeállításával kapcsolatos jogi, etikai feltételek és aggályok; elfogadott és vitatott allokációs szempontok. A szövetek és szervek kereskedelmi forgalomba hozásának megítélése a nemzetközi gyakorlatban, hazánkban – viták. Az agyhalott terhes nők szervfunkcióinak fenntartásával kapcsolatos jogi és etikai problémák.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 467-511. o.

Az emberen végzett kísérletek etikai kérdései

Foglalja össze, miért volt szükség az emberen végzett kísérletek XX. századi jogi és etikai szabályozására. Ismertesse a randomizált kontrollcsoportos klinikai kísérletek (RKKK) lefolytatásának alapvető követelményeit. Értelmezze az individualista és kollektivisták erkölcs fogalmait a randomizált kontrollcsoportos klinikai kísérletek vonatkozásában. Mikor kell beszüntetni egy RKK kísérletet? Ismertesse az emberkísérletben résztvevő alanyok tájékoztatásának főbb követelményeit. Ismertesse az emberkísérletben résztvevő kísérleti alanyok jogait. Csoportosítsa a randomizációs formákat a tájékozott beleegyezés vonatkozásában. Foglalja össze a placebo-és nocebo hatás lényegét. Ismertesse a Nürnbergi Kódex főbb rendelkezéseit az emberkísérletek vonatkozásában. Ismertesse a Helsinki Deklaráció főbb rendelkezéseit. Ismertesse a Helsinki Deklaráció irányelveit a placebo-kontroll alkalmazásával kapcsolatban. Foglalja össze a placebo-kontrollált kísérletek betegjogi és bioetikai problémáit. Soroljon fel olyan nemzetközi egyezményeket, amelyek szabályozzák az emberen végzett tudományos kísérleteket.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 557-575. o.

Életvégi döntések, eutanázia, hospice

Ismertesse az eutanázia-kérdés előtérbe kerülésének főbb okait. Értelmezze az élet szentségének elvét és az életminőség elvét. Az eutanázia lehetséges csoportosításai, típusai és ezek értelmezése, az egyes típusok jogi, etikai értékelése (cél, végrehajtás módja, az eutanáziát kezdeményező személy, a tájékozottság stb.) Értelmezze a passzív eutanázia fogalmát. Értelmezze az aktív eutanázia fogalmát. Értelmezze az asszisztált öngyilkosság fogalmát. Ismertesse az eutanázia magyarországi jogi környezetét

az 1997. évi CLIV Egészségügyi törvény alapján. Ismertesse az életmentő és életfenntartó kezelések visszautasításának magyarországi protokollját az 1997. évi CLIV Egészségügyi törvény alapján. Mit foglal magában az élő végrendelet (*living will*)? Ismertesse az élő végrendelet kiállításának magyarországi törvényi feltételeit. Soroljon fel etikailag releváns érveket és ellenérveket a passzív eutanáziával kapcsolatban. Soroljon fel etikailag releváns érveket és ellenérveket az aktív eutanáziával kapcsolatban. Értelmezze a kettős hatás elvét a terminális állapotú beteg fájdalomcsillapításának vonatkozásában. Értelmezze a helyettesített döntés elvét. Mutassa be a hospice ellátórendszer lényegi tulajdonságait. Értelmezze a terminális palliatív medicina fogalmát.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 395-467. o.

Igazságosság az egészségügyben, az egészségügyi makro-és mikroallokáció

Ismertesse az egészségügyi költségrobbanás főbb okait. Ismertesse az allokációs-sorolás etikai problémáit. Értelmezze az individualista és kollektivista erkölcs koncepcióit az egészségügyi forráselosztás tekintetében. Ismertesse a puha és kemény sorolás fogalmait. Melyek az etikailag elfogadható allokációs elvek? Melyek az etikailag nem elfogadható allokációs elvek? Soroljon fel érveket és ellenérveket a sorolás nyilvánosságával kapcsolatban. Ismertesse a költség-haszon elemzés etikai kérdéseit. Ismertesse a költség-hatékonyság elemzés etikai kérdéseit. Ismertesse a mikro-és makroallokáció típusait. Foglalja össze a társadalombiztosítási rendszer finanszírozásával kapcsolatos etikai problémákat. Értelmezze a „hálapénz” adásának és elfogadásának morális problematikáját és a magyarországi törvényi lehetőségeit.

Dr. Kovács József: *A modern orvosi etika alapjai*. Medicina, Budapest, 2006. 157-293. o.

Vezető / Leader: **Dr. habil. Kelemen Oguz** egyetemi docens

6722 Szeged, Szentháromság u. 5.
telefon/fax:
telefon:

University of Szeged
Where
Knowledge and challenge
meet

office.magtud@med.u-szeged.hu
web.med.u-szeged.hu/magtud